

Wykresy w środowisku R

Agnieszka Goroncy

Wydział Matematyki i Informatyki UMK

10 grudnia 2014

Wprowadzenie

Wykres służy do graficznej reprezentacji danych.

Istnieje bardzo wiele typów wykresów, najpopularniejszymi są:

- punktowy,
- liniowy,
- słupkowy,
- kołowy,
- rozrzutu.

Środowisko R pozwala tworzyć zarówno podstawowe wykresy statystyczne, jak i mniej znane takie jak:

- skrzynkowy („pudełko z wąsami”),
- łodyga - liście,
- kwantyl - kwantyl,
- skrzypcowy.

Wiele poleceń generujących wykresy posiada wspólne argumenty, m.in.

- `height`, `width` - wysokość i szerokość wykresu,
- `col` - określa kolor elementów wykresu (tj. słupków, wycinków koła itp.),
- `main`, `sub` - tytuł i podtytuł wykresu,
- `axes`, `axisnames` - odpowiada za wyświetlanie i opisanie osi wykresu, domyślnie: TRUE,
- `xlab`, `ylab` - umożliwia wprowadzenie własnego tekstowego opisu osi x i y wykresu,
- `add` - umożliwia wyświetlenie wykresu wspólnie z innym, wcześniej wygenerowanym wykresem, domyślnie: FALSE.

Kolory

W środowisku R dostępna jest bogata gama kolorystyczna. Lista 657 predefiniowanych kolorów jest dostępna po wywołaniu funkcji

```
> colors()
```

Do konkretnej barwy można się odwoływać poprzez jej nazwę, np. "cyan" lub numer, np. 68. Tworząc wykres, mamy możliwość zdefiniowania kolorystyki jego składowych (słupków, wycinków koła), np. ustawiając argument `col` odpowiedniej funkcji generującej wykres:

- `col=rainbow(5)` - elementy wykresu będą kolorowane naprzemiennie pięcioma kolorami tęczy,
- `col=45` - wszystkie elementy wykresu będą w jednakowym odcieniu koloru niebieskiego ("cadetblue3"),
- `col=c(93,2,"darkgrey")` - elementy wykresu będą kolorowane naprzemiennie trzema kolorami.

Legenda wykresu

Dodanie legendy do wykresu jest możliwe poprzez wywołanie funkcji **legend()**.

Położenie legendy na wykresie może być zrealizowane poprzez:

- argument `x` (lub `x,y`) zawierający współrzędne położenia lub tekst: "bottomright", "bottom", "bottomleft", "left", "topleft", "top", "topright", "right", "center".
- argument `locator(1)` - umożliwia umieszczenie legendy we wskazanym miejscu na wykresie

Pozostałe ważniejsze parametry:

- `bty` - określa czy legenda ma być obramowana. Możliwe wartości: "o" - ramka (domyślnie), lub "n"-brak ramki,
- `bg` - jeżeli `bty="o"`, pozwala ustawić tło ramki z legendą,
- `cex` - określa wielkość czcionki w legendzie,
- `fill` - pozwala wyświetlić kwadraciki przy opisie i przypisać im wybrane kolory, np. `fill=rainbow(4)`,

UWAGA: Funkcję `legend()` należy wywołać **po** tym, jak R wyświetli wykres.

Funkcja plot()

Podstawową i najbardziej uniwersalną funkcją generującą wykresy w R jest funkcja **plot()**. Może ona dawać skrajnie różne rezultaty, w zależności od podanych parametrów.

Najważniejsze parametry funkcji plot:

- type - typ wykresu, jeden z:
 - "p" - punktowy,
 - "l" - liniowy,
 - "b" - punktowo-liniowy,
 - "s" - schodkowy,
 - "S" - schodkowy, odwrócony,
 - "h" - kreskowy („histogramowy”),

Funkcja `plot()` - przykłady wykresów statystycznych

Przeanalizujmy bazę danych `mcycle` dołączoną do pakietu `MASS`.

```
> library(MASS)
```

Zawiera ona serię pomiarów przyspieszenia głowy w symulowanym wypadku motocyklowym, wykorzystywane do testowania kasków.

Jednowymiarowy wykres punktowy czasu dla każdej obserwacji:

```
> plot(mcycle$times)
```

Dwuwymiarowy wykres punktowy zależności czasu od przyspieszenia

```
> plot(mcycle$times, mcycle$accel)
```

```
> plot(mcycle$times, mcycle$accel, type="p")
```

Dwuwymiarowy wykres liniowy zależności czasu od przyspieszenia:

```
> plot(mcycle$times, mcycle$accel, type="l")
```

Dwuwymiarowy wykres schodkowy zależności czasu od przyspieszenia:

```
> plot(mcycle$times, mcycle$accel, type="s")
```


Funkcja `par()`

Funkcja **`par()`** wywołana przed funkcją `plot()` umożliwia przekazanie bądź pobranie parametrów graficznych. Często używane argumenty:

- `mfcol`, `mfrow` - wektor określający liczbę wierszy i kolumn, które określają tablicę, na której rysowane będą poszczególne wykresy.

Przykład: zanim wygenerujemy kolejne wykresy, wywołajmy polecenie

```
> par( mfcol= c(1, 2))
```

Funkcja `plot()` - wykresy dowolnych funkcji

Funkcja `plot()` może być wykorzystywana również do generowania wykresów funkcji, np.

```
> plot(cos, -2*pi, 2*pi)
```

jak również wykresów dystrybuant i gęstości znanych rozkładów.

Wykres słupkowy

Funkcja **barplot()** pozwala wygenerować pionowy (domyślnie) lub poziomy wykres słupkowy.

W zależności od postaci argumentu głównego, możliwe są następujące **rodzaje wykresów słupkowych**:

- **obrazujący wartości poszczególnych obserwacji** - jeden słupek odpowiada jednej obserwacji. Jako argument główny podajemy **nazwę zmiennej**, w obrębie której wartości obserwacji chcemy zilustrować,
- **obrazujący grupy obserwacji** - jeden słupek odpowiada jednej kategorii obserwacji. Jako argument główny podajemy **szereg rozdzielczy** (wynik działania funkcji `table()`) kategoryzujący zmienną, w obrębie której grupy obserwacji chcemy zilustrować.

Możliwe jest uzyskanie również wykresów **zestawionych/zgrupowanych w podziale na inną zmienną**. Wówczas argumentem funkcji jest tablica krzyżowa dla dwóch zmiennych.

Funkcja `barplot()`: argumenty

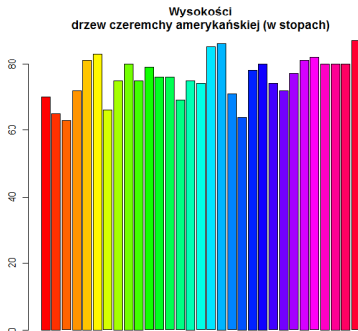
Parametry specyficzne dla funkcji `barplot`:

- `horiz` - poziome położenie słupków, domyślnie: `FALSE`,
- `beside` - określa sposób ułożenia słupków w przypadku podziału ze względu na kategorie innej zmiennej. Jeżeli `beside=TRUE`, to słupki są zgrupowane obok siebie, jeżeli `beside=FALSE` (domyślnie), to słupki zestawione są jeden na drugim.

Wykres słupkowy wartości obserwacji: przykład

Baza danych *trees* zawiera informacje dotyczące pomiarów 31 powalonych drzew czeremchy amerykańskiej. Poniższe polecenie umożliwia wygenerowanie wykresu słupkowego dla wysokości poszczególnych drzew:

```
> barplot(trees$Height, col=rainbow(31), main="Wysokości drzew czeremchy  
+ amerykańskiej (w stopach)")
```


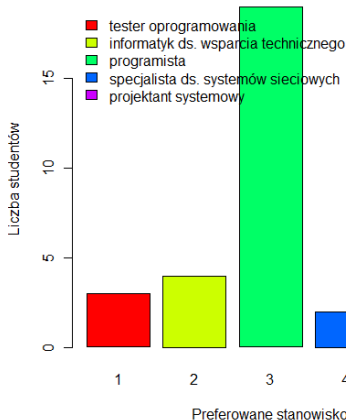
Wykres słupkowy dla grup obserwacji: przykład

Plik `ankieta_studenci_2011.csv` zawiera informacje dotyczące studentów 3-go roku informatyki WMil, zebrane latem 2011 roku. Poniższe polecenie umożliwia wygenerowanie wykresu słupkowego dla grup obserwacji wyznaczonych przez zmienną `stanowisko` (preferencje dotyczące stanowiska, które studenci chcieliby objąć w przyszłości).

```
> studenci<-read.csv("ankieta_studenci_2011.csv",  
+ header=TRUE, sep=";")  
> attach(studenci)  
> arg<-table(stanowisko)  
> barplot(arg, col=rainbow(5), xlab="Preferowane stanowisko",  
+ ylab="Liczba studentów")  
> legend("topleft", c("tester oprogramowania","informatyk  
+ ds. wsparcia technicznego","programista","specjalista ds.  
+ systemów sieciowych","projektant systemowy"), cex=1, bty="n",  
+ fill=rainbow(5))
```

Wykres słupkowy dla grup obserwacji

W rezultacie otrzymujemy taki oto wykres:

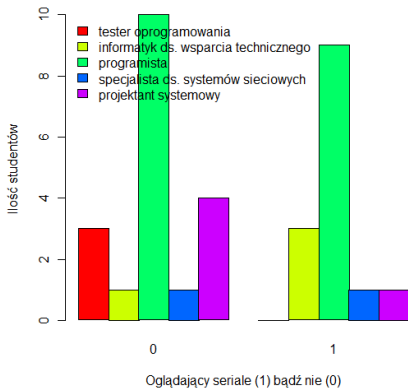
Wykres słupkowy zgrupowany: przykład

Zilustrujemy ilość studentów preferujących poszczególne stanowiska, **zgrupowaną** ze względu na to, czy student ogląda seriale, czy nie.

```
> arg<-table(stanowisko, seriale)
> barplot(arg, col=rainbow(5),beside=T,xlab="Oglądający
+ seriale (1) bądź nie (0)",ylab="Ilość studentów")
> legend("topleft", c("tester oprogramowania","informatyk
+ ds. wsparcia technicznego","programista","specjalista ds.
+ systemów sieciowych","projektant systemowy"), cex=1, bty="n",
+ fill=rainbow(5))
```


Wykres słupkowy zgrupowany

W rezultacie otrzymujemy taki oto wykres:

Wykres słupkowy zestawiony: przykład

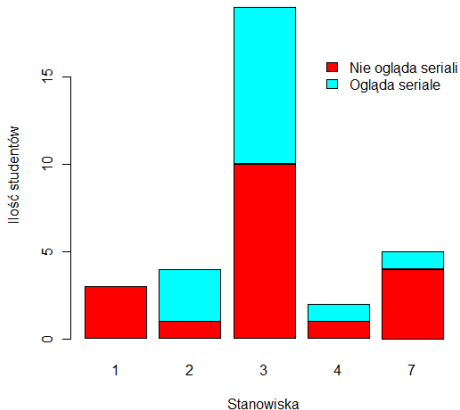
Ponownie zilustrujemy ilość studentów preferujących poszczególne stanowiska, **zestawioną** ze względu na to, czy student ogląda seriale, czy nie.

```
> arg<-table(seriale,stanowisko)
> barplot(arg, col=rainbow(2),beside=F,xlab="Stanowisko")
> legend(locator(1), c("Nie ogląda seriali", "Ogląda seriale"),
+ cex=1, bty="n",fill=rainbow(2))
```

UWAGA: Tutaj kolejność zmiennych w funkcji table() jest odwrotna. Spróbuj wygenerować wykres analogiczny jak poprzednio, ale zestawiony.

Wykres słupkowy zestawiony

W rezultacie otrzymujemy taki oto wykres:

Histogram

Histogram jest szczególnym przykładem wykresu słupkowego, który umożliwia podgląd własności rozkładu empirycznego badanej cechy, która jest odpowiednio kategoryzowana. Słupków jest tyle, ile kategorii (klas). Są one zawsze tej samej szerokości, odkładane w równoodległych punktach na osi poziomej. Wysokości słupków mogą odpowiadać liczebnościom poszczególnych klas, bądź ich prawdopodobieństwom empirycznym (częstościom względnym).

Funkcja `hist()` pozwala wygenerować histogram.

Ważne parametry:

- `breaks` - parametr określający sposób wyznaczania klas na histogramie, może to być jeden z następujących argumentów:
 - wektor zawierający punkty podziału,
 - liczba określająca ilość klas,
 - nazwa algorytmu, który wylicza liczbę klas,
 - funkcja obliczająca liczbę klas.

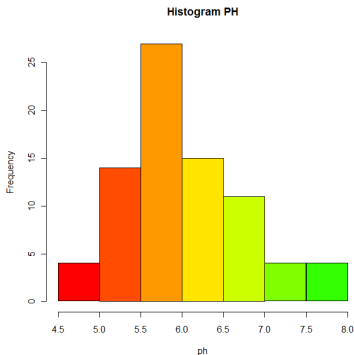
Parametr ten domyślnie ustawiony jest na "Sturges" (nazwa algorytmu),

- `freq` - na osi pionowej odkładane są liczebności poszczególnych klas (domyślnie TRUE),
- `prob` - przeciwieństwo `freq`: na osi pionowej odkładane są częstości względne (prawdopodobieństwa empiryczne) dla poszczególnych klas (domyślnie FALSE).

Histogram - przykład

Pakiet boot zawiera m.in. bazę danych urine. Histogram dla zmiennej `ph` możemy wygenerować następująco:

```
> hist(urine$ph, main="Histogram PH",  
col=rainbow(20))
```


Wykres łodyga-liście

Funkcja **stem()** pozwala wygenerować wykres łodyga-liście.

Ważne parametry:

- `scale` - określa skalę wykresu (domyślnie 1).
- `width` - szerokość wykresu (domyślnie 80),

Przeanalizujmy w R podany wcześniej przykład:

```
> a=c(1.2, 2.4, 3.4, 3.6, 4.4, 4.5, 5.4, 5.5,  
+ 5.5, 6.3, 6.4)  
> stem(a)  
> stem(a, scale=2)
```

Wykres kołowy

Wykres kołowy pozwala **porównać proporcje** poszczególnych frakcji w stosunku do całości. Jest to bardzo popularny typ wykresu, z ponad dwusetletnią historią.

Funkcja **pie()** pozwala wygenerować wykres kołowy.

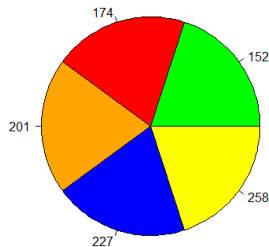
Podobnie jak w przypadku wykresu słupkowego, głównym argumentem może być albo zmienna (wówczas wycinki koła będą odpowiadały **wartościom poszczególnych obserwacji**), albo szereg rozdzielczy, czyli wynik funkcji `table()` (wówczas wycinki koła będą odpowiadały **kategoriom wyznaczonym przez zmienną**).

UWAGA: Jeżeli chcemy porównywać **proporcje frakcji między sobą**, bardziej odpowiedni jest np. wykres słupkowy. Wykres kołowy nie nadaje się również do przedstawiania nieskategoryzowanych danych (gdy niemal każda obserwacja ma inną wartość).

Wykres kołowy - przykład

Przykład: Czas pomiaru (w dniach) pewnej odmiany świerku (pakiet MASS, zmienna Time w bazie Sitka):

```
> time<-Sitka$Time  
> czas<-table(time)  
> pie(czas,col=c("green","red","orange",  
+ "blue","yellow"))
```


„Na oko” wydaje się, że wycinki wykresu kołowego są jednakowe. Czy na pewno? Jeżeli chcemy porównać częstości pomiarów między sobą, lepszy rezultat w tym przypadku da nam wykres słupkowy:

```
> barplot(czas)
```


Funkcja **boxplot()** pozwala wygenerować wykres skrzynkowy.

Ważne parametry funkcji:

- **range** - określa zakres długości wąsów. Dodatnia wartość range pomnożona przez IQR wyznacza granicę długości wąsów (domyślnie wynosi ona 1,5). Wartość zero powoduje wygenerowanie standardowego wykresu skrzynkowego, nieczułego na obserwacje odstające.
- **horizontal** - wartość logiczna określająca czy wykres ma być ułożony poziomo (domyślnie FALSE)

Przeanalizujmy następujący przykład:

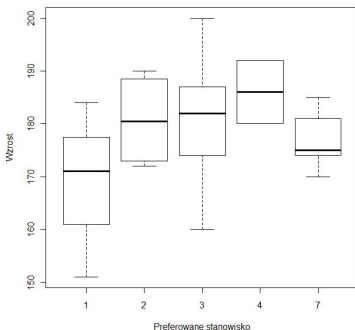
```
> x<-c(1,-3,-1,2,4,6,7,9,12,15,25,30,-16)
> summary(x)
> boxplot(x)
> boxplot(x, range=0)
```

Wykresy pudełkowe w rozbiciu na kategorie wyznaczone przez inną zmienną

Aby narysować wykresy pudełkowe dla zmiennej liczbowej w rozbiciu na kategorie wyznaczone przez inną zmienną (np. jakościową), należy użyć znaku `~`.

Przykład: Zbadajmy wzrost studentów z pliku `ankieta_studenci_2011.csv` w rozbiciu na stanowisko.

```
> boxplot(studenci$wzrost~studenci$stanowisko)
```


Agregacja danych

Agregacja danych polega na wyliczeniu statystyki (jednej lub wielu, np. średniej) dla grup obserwacji wyznaczonych przez kategorie zmiennej grupującej (lub wielu zmiennych grupujących). Do agregacji danych służy funkcja **aggregate()**, której pierwszym argumentem jest obiekt, który będzie agregowany (wektor, ramka danych itp.). Kolejne ważne argumenty to:

- **by** - lista (!) elementów, względem których odbędzie się grupowanie (zmiennych grupujących),
- **FUN** - funkcja podsumowująca dane, np. **mean** - średnia, **weighted.mean** - średnia ważona, **max** - maksimum, itp.

Przykład: Baza danych `mtcars` zawiera dane dotyczące samochodów. Chcemy obliczyć średnie zużycie paliwa dla samochodów (zmienna `mpg`) w grupach wyznaczonych przez ilość cylindrów (zmienna `cyl`):

```
> aggregate(mtcars$mpg, by=list(cyl), FUN=mean)
```

Aby wyznaczyć maksimum wszystkich zmiennych z ramki danych, w grupach wyznaczonych zarówno przez ilość cylindrów, jak i typ skrzyni biegów (zmienna `am`), należy wywołać polecenie

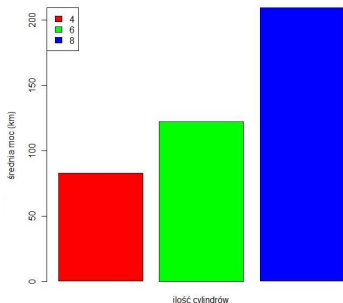
```
> aggregate(mtcars, by=list(cyl, am), FUN=max)
```

Wykresy dla danych zagregowanych

Przykład: Chcemy zobrazować na wykresie słupkowym średnią moc samochodu (zmienna `hp`) w zależności od ilości cylindrów w samochodzie. W tym celu najpierw agregujemy dane.

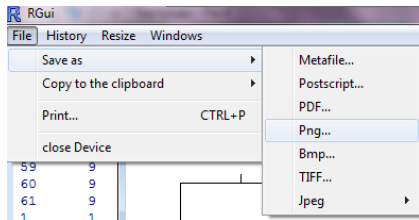
```
> dane=aggregate(mtcars$hp, by=list(cyl), FUN=mean)
> barplot(dane$x, col=rainbow(length(dane$x)))
> legend("topleft", names(table(mtcars$cyl)),
+ fill=rainbow(length(dane$x)))
```

Z wykresu wynika, że średnia moc samochodu jest najwyższa wśród tych, które posiadają 8 cylindrów.

Eksport wykresów do plików

Najprostszy sposób na zapisanie uzyskanego wykresu w pliku to wybór odpowiedniego elementu z menu:

Można to zrobić również z poziomu konsoli, wywołując odpowiednią funkcję, która zapisuje aktualnie wyświetlaną grafikę w wybranym formacie, w pliku o nazwie podanym jako jej argument:

- `savepdf()` - plik z rozszerzeniem `.pdf`,
- `saveeps()` - plik z rozszerzeniem `.eps`,
- `savepng()` - plik z rozszerzeniem `.png`,
- `savetiff()` - plik z rozszerzeniem `.tiff`.

- Paul Murrell (Uniwersytet w Auckland, Nowa Zelandia), **Grafika w R**, data dostępu: 26.11.2014
- Osamu Ogasawara, R **graphical manual**-portal internetowy poświęcony grafice w R, data dostępu: 26.11.2014
- Przemysław Biecek, **Przewodnik po pakiecie R**, Oficyna Wydawnicza GiS, Wrocław, 2011
- Joseph Adler, **R in a Nutshell**, O'Reilly Media, 2009